

Arhitektura 19.stoletja

Historicizem je oponašanje slogov iz preteklosti. Eklekticizem je kombiniranje različnih slogov. Primer neoklasicizma kapitol v Washingtonu (simbol demokracije po antiki, kontinuiteta vzhodne misli), Brandemburška vrata (kot slavolok), parlament v Londonu (primer neogotike). V Ljubljani je bil konec stoletja potres, ki je uničil veliko arhitekture. Filharmonija, opera, drama, univerza – vse to izraža moč (moč neoklasicizma). Neogotska cerkev Srca Jezusa na Taboru.

Industrijska gradnja – še bolj eksperimentalno. Posledica odkrivanja novih tehnologij (ind. revolucija). Nove potrebe (žel. Postaja, nakupovalni centri, razstavne dvorane...). Razkazovanje novih možnosti in tehnologij, nov material železo. Izraz bogatenja meščanstva.

- Eifflov stolp (Gustave Eiffel) – jeklena, skeletna gradnja.
- Kristalna palača, London (Joseph Paxton) – steklo, železo, razstavni prostor
- Železniška postaja v Milanu
- Nakupovalni center v Milanu – steklena, kupolasta streha

Začnejo graditi tudi velika delavska naselja (manjša stanovanja, a vsaka družina ima svojo enot). Primer v Mariboru.

ART NOVEAU – SECESIJA – FIN DE SIECLE – ANGLEŠKI LIBERTY – FREE STYLE

V Ljubljani se je to zelo uveljavilo po potresu. Uveljavi se slog napredovanja – modernih oblik – ni toliko podrejen funkcionalnosti. Je področje eksperimenta (nove ideje). Rastlinska ornamentika, nenavadno okraševanje, uporaba novih materialov.

Najbolj znamenit center je Dunaj (center secesijskega oblikovanja), velik vpliv na Slovence, tam se tudi šolajo. Stavba Secesion - galerija

Otto Wagner – Plečnikov učitelj. Imel je šolo, kjer uvaja funkcionalizem – uporabnost stavbe prihaja na 1. mesto (tega se v secesiji še ne vidi; v secesiji je okraševanje, simbolni elementi, novi materiali, vitičasto rastlinstvo).

- Postaja mestne železnice

Antoni Gaudi – bil poseben. Deloval v Barceloni. Njegova arhitektura se imenuje organska arhitektura (opazovanje narave) – hiše so kot naravne forme.

- Sagrada Familia (sveta družina) – Barcelonska cerkev. Direktni zgled v naravi (termiti). Ni končana
- Casa Mila